

Årsmelding 2019

diabetesforbundet

Innhold

Diabetesforbundet	3
2019 - året vi vant kampen for tilgang til det beste utstyret.	5
Nasjonalt Diabetesforum 2019	7
Innvandrerrhelse i Diabetesforbundet	9
For tredje gang på Mela	10
Ungdiabetes	11
Mye aktivitet i BFU	13
Min diabeteshverdag	14
To ganger sommerleir	15
Diabeteslinjen	17
Dialogsenteret	18
Stor trafikk på diabetes.no	18
Stadig utvikling i Diabetesskolen	19
Synliggjøring av likepersonstilbudet	20
Unikt samarbeid med helsepersonell	21
Diabetes og Diabetesfag	22
Politisk press i media nytter	23
Diabeteslotteriet	25
Facebook-innsamling	25
Kort oppsummert ...	26
Arendalsuka	27
Kampen for bedre hjelpemidler til personer med diabetes	29
Statsbudsjettthøring i helse- og omsorgskomiteen	30
Verdens diabetesdag	31
Forskning ut til folket	32
To millioner fra fond til forskning	33
Gaver til forskning	33
Heder til diabetesforskere	34
Diabeteskonferansen 2019	35
Motivasjonsgrupper	37
Medlemsutvikling	38
Helse, miljø og sikkerhet	39
Aktivitetsregnskap	40
Balanse	42
Revisors beretning	44
Noter	46
Vedlegg	54

Diabetesforbundet

Diabetesforbundet er en uavhengig interesseorganisasjon for personer med diabetes og andre som er interessert i diabetes.

ORGANISASJON

Forbundet ble stiftet i 1948 og har i dag i overkant av 31.000 medlemmer. Per februar 2020 har vi elleve fylkeslag og 113 aktive lokallag. Diabetesforbundet er tilsluttet den internasjonale diabetesføderasjonen (IDF), Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) og Studieforbundet FUNKIS. Diabetesforbundet er også medlem av Innsamlingskontrollen, Stiftelsen Dam, Frivillighet Norge og detgode testament.no, et prosjekt i regi av Norges Innsamlingsråd.

Sverre Ur har sittet som forbundsleder siden landsmøtet 2018. Forbundets generalsekretær er Bjørnar Allgot.

Medisinsk medarbeider er professor Trond Geir Jenssen. Psykologisk medarbeider er dr. philos i klinisk psykologi Jon Haug. Ernæringsfaglig medarbeider er klinisk ernæringsfysiolog Anne-Marie Aas. Nina Skille er pedagogisk medarbeider.

VERDIER

Våre verdier – **TROVERDIG, HJELPSOM og MODIG** – representerer det vi som organisasjon står for, og de danner en felles plattform for alle våre handlinger. Gjennom å etterleve våre verdier skal vi alle framstå slik at vi utgjør en forskjell både innad i organisasjonen og i forhold til dem rundt oss.

VISJON

Vår visjon er hva vi skal strekke oss etter i alt vi gjør. Visjonen er vår framtidsdrøm og er relatert til diabetes og det å mestre denne og ha et bedre liv – helst uten diabetes.

Ved å bidra med det vi kan, skal vi arbeide for å opplyse, utdanne og kvalifisere de rundt oss, slik at samfunnet er i stand til å bidra til at vi når vår visjon:

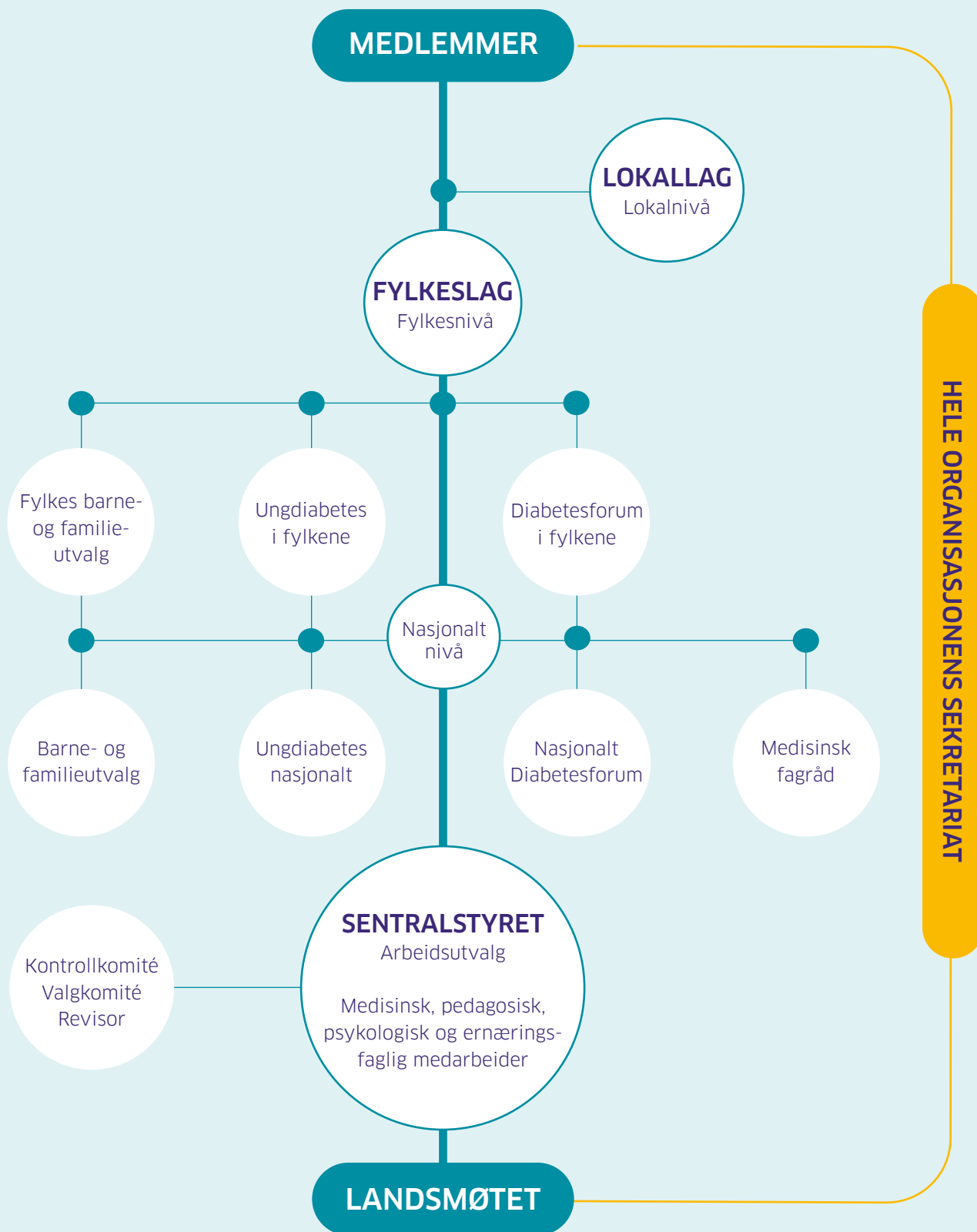
SAMMEN FOR ET GODT LIV MED DIABETES – OG EN FRAMTID UTEN

OPPDRAK

Diabetesforbundets oppdrag beskriver de oppgavene vi skal bruke tiden vår og ressursene våre på. Vi skal i all vår innsats for de med diabetes og samfunnet rundt oss ha fokus på vårt oppdrag:

Vi skal fremme din sak og gi kvalitetssikret informasjon og veiledning – slik at du får god behandling og har kunnskap og motivasjon til å mestre livet med diabetes.

ORGANISASJONSKART

2019 – året vi vant kampen for tilgang til det beste utstyret.

Den største måloppnåelsen i 2019 ble gjennombrudd i utstyrssaken, hvor en rammeavtale ble aktivert av Sykehusinnkjøp i mars måned. Dette innebærer at alle norske helseforetak kan kjøpe utstyr på denne avtalen, og levere ut til pasienter etter behov.

Utstyr ble delt inn i fem kategorier etter funksjonalitet, hvor det mest avanserte utstyret nå består av sensor og insulinpumpe, som både stopper ved lave blodsukkerverdier og øker insulintilførsel ved høye verdier. Da har brukeren et system som er selvgående, så lenge en ikke inntar ekstra karbohydrater. De aller fleste som har tatt dette i bruk, er meget fornøyd med funksjonaliteten, og har gått betydelig ned på verdier for langtidssukker (HbA1c). I tillegg kan en da måle hvor stor del av tiden en ligger innenfor et oppsatt målevindu, for eksempel 4-10 mmol/l. En annen nyvinning var å få tatt i bruk sensorutstyr hvor en kan ha «følgere» som får blodsukkerverdier inn på en ekstern mobiltelefon. Dette er spesielt viktig for foreldre som trenger å følge med på barnets verdier. Vi ser nå at det kommer stadig mer utstyr på markedet, som etterhvert vil komme inn i rammeavtalen og bli tatt i bruk.

På medisinfrenten, som i all hovedsak gjelder type 2, ble det på den store europeiske forskningskonferansen for diabetes presentert studier, som viser at SGLT2-hemmere har positiv virkning på hjerte- og nyrer, i tillegg til å være diabetesmedisin. Disse resultatene har ført til at Helsedirektoratets veileder for diabetesmedisiner ble revidert i desember 2019.

I året som har gått har vi jobbet for å bedre diabetesomsorgen på sykehjem gjennom forsøk på å få gjennom den såkalte ABC-opplæringen, hvor helsepersonell i eldreomsorgen får opplæring i diabetesfaget. Om vi lykkes med dette, vil det innebære at bortimot 100 prosent av alt helsepersonell på våre ca. 1000 sykehjem vil ha gjennomført nødvendige kurs i faget. Slike prosesser tar som oftest lang tid, og vi fortsetter den gode strid inn mot våre helsemyndigheter.

SENTRALSTYRET: Bak f.v. Torill Lien Nilsen (vara), Erlend Gjerve, Inger Myrtdvedt, Sverre Ur (leder), Lars Tore Haugan, Maria Therese Breistrand. Foran f.v. Martine Hemstad Lyslid (nestleder), Ronny Bjørkavåg, Ingvar Hauge (vara) og Cato Hekkilæ (vara) var ikke til stede da bildet ble tatt.

Et annet felt vi har satt fokus på, er amputasjoner forårsaket av diabetes. Det blir årlig utført ca. 500 amputasjoner, hvor halvparten kunne vært unngått ved bedre fotterapi i forkant. Vi har jobbet både mot Fotterapiforbundet og mot politikere på Stortinget for å få på plass en utredning av muligheter for å bedre situasjonen.

Vi har startet et omfattende markedsarbeid for å kartlegge hva som skal til for å øke medlemsmassen, hva som kreves for at eksisterende og potensielle medlemmer fortsatt vil være medlemmer, eller melde seg inn som medlemmer. Inkludert i dette arbeidet har vi også sett på bruk av sosiale medier, og startet arbeidet med en ny kommunikasjonsstrategi.

En løsning for videokonsultasjoner ble demonstrert på Diabeteskonferanse i oktober. Denne har det blitt jobbet videre med for å få den integrert med ny plattform for nettsidene, med en betalingsløsning.

En slik løsning vil gjøre det mulig for brukeren å få time hos sykepleier eller ernæringsfysiolog fra egen sofa, hvor som helst i landet.

I Direktoratet for e-helse har det lenge blitt jobbet med et konseptvalg for å kunne håndtere «Én innbygger – én journal» i primærhelsetjenesten. Dette gjelder fastleger og sykehjem samt noen kommunale tjenester. Når dette kommer på plass, så kan pasientens journal bli lest av vedkommende selv, av sertifisert personell på alle norske sykehus, hos fastlegene, og på sykehjemmene. Dette vil sikre at alle behandlere sitter med riktig og fersk informasjon om oss som pasienter, noe som igjen vil sikre riktig behandling til enhver tid.

Sverre Ur
Forbundsleder

HVA HAR VI GJORT?

Nasjonalt Diabetesforum 2019

Forum og forskning, hånd i hånd. Under parolen teknologi og omsorg ble årets happening en handlingsmettet bankett – tre dager til ende.

Nasjonalt Diabetesforum ble arrangert 2.-4. april 2019. Årets konferanse med tittelen «Teknologi og omsorg, Det beste innen forskning, behandling og egenbehandling!» var lokalisert til The Qube, Clarion Hotel & Congress Oslo Airport. Nytt av året var at Diabetesforum ble arrangert som et fellesarrangement med Diabetesforbundets forskningskonferanse. Forskningsforum ble arrangert 2. og 3. april, Fagforum 3. og 4. april, med 3. april som en «overlappingsdag».

FOREDRAG I TOPPKLASSE

Med Helsedirektoratet som medarrangør tilbød vi foredrag i toppklasse, med mange kjente navn. I løpet av tre innholdsrike dager serverte vi et faglig bredt program, med en spennende kombinasjon av plenumsforedrag, parallellsesjoner og fagspesifikke seminarer. Gjennom fokus på samarbeidende fagområder og diabetes i nye perspektiver, vil en rekke temaer knyttet til behandling av – og omsorg for –

STORT OPPMØTE: Lydhøre mennesker så langt øyet kunne se under fjorårets konferanse.

personer med diabetes, belyses. Mens Forskningsforum ga siste nytt innen norsk og internasjonal forskning, ga Fagforum praktisk, oppdatert kunnskap om diabetes som forenkler hverdagen i møte med pasienter.

DELTAKERREKORD

Det var totalt 550 deltakere på konferansen, hvorav sykepleierne utgjorde hele 30 prosent. På Forskningsforum deltok 250 stykker, som for øvrig er det høyeste deltakertallet noen gang på en forskningskonferanse i regi av Diabetesforbundet.

BENT HØIE: Høyreblå helse- og omsorgsminister i rød-stripete slips snakket om hvordan Norge skal møte diabetesutfordringene fremover.

GLADE GUTTER: Fra venstre helse- og omsorgsminister Bent Høie, forbundsleder Sverre Ur, Knut Dahl-Jørgensen, Torsten Lauritzen (forbundsleder i Diabetesforbundet Danmark) og generalsekretær Bjørnar Allgot.

HVA HAR VI GJORT?

Innvandrerhelse i Diabetesforbundet

Diabetesforbundet fortsetter sitt aktive arbeid med å oppsøke personer med minoritetsbakgrunn, og å øke diabeteskunnskapen blant disse. Det oppsøkende informasjonsarbeidet er både inspirerende og ressurskrevende.

Diabetesforbundet arbeider for bedre inkludering av etniske minoriteter. Fagansvarlig besøkte i 2019 flere lokallag for å kartlegge hvordan det står til med inkludering, og hvilke erfaringer tillitsvalgte har på lokalt nivå. Kartleggingen skal gi en pekepinn på videre arbeid innen dette feltet, slik at vi kan oppnå resultater gjennom endringer, og gjenspeile det etniske mangfoldet i samfunnet.

SEMINAR OM RAMADAN OG DIABETES

Oslo er den byen i verden hvor muslimer fastet lengst i 2019, med over 19 timer i døgnet. Det skaper store problemer for muslimske diabetespasienter å faste så mange timer, og for helsepersonell som skal gi råd og behandling til dem.

Fredag 12. april arrangerte Diabetesforbundet, sammen med Det Islamske Forbundet, Den Tyrkisk Islamske Union og Muslimsk Dialognettverk, et helseseminar om ramadan og diabetes. Samarbeidspartnere representerte i underkant av 35.000 medlemmer.

Arrangementet, som fant sted på Interkulturelt Museum på Grønland i Oslo, ble innledet av imam Hamid Ali Farooq fra moskeen Islamic Cultural Center, som holdt foredrag om ramadan fra et teologisk perspektiv. Han påpekte viktigheten av å ta kontakt med sin fastlege, hvis man har en sykdom og vil faste i ramadan. Manjit Kaur Sirpal, fastlege og praksiskonsulent ved Drammen sykehus, holdt foredrag om diabetes, kosthold og ramadan.

Face2face, vårt oppsøkende team, målte blodsukker under helseseminaret. Diabetesforbundet Oslo Vest holdt stand og delte ut informasjon, og helsepersonell

besvarte spørsmål etter foredragene. Mellom 40 og 50 personer deltok på seminaret. Både helsepersonell, personer med diabetes, pårørende, studenter og andre interesserte deltok på foredraget.

HELSESEMINAR: 12. april arrangerte vi seminar om ramadan og diabetes på Interkulturelt Museum.

DIABETESLINJEN FACE2FACE

For å kunne nå frem til ulike språk- og kulturelle miljøer, har Diabetesforbundet ansatt veiledere med ulik bakgrunn, som sammen danner «Diabeteslinjen face2face». I 2019 satset Diabetesforbundet på tre nye språkgrupper; vietnamesisk, tamilsk og arabisk, med fokus på den syriske befolkningen i Norge. Dette er grupperinger som også statistisk sett er mer utsatt for diabetes type 2, og hvor vi ser at forebygging er viktig. Veilederne fungerer som «døråpnere» til sine språkmiljøer, kjenner til ulike møtesteder og får lettere innpass blant likesinnede.

Målsetningen til face2face er å drive oppsøkende informasjonsvirksomhet, og erfaringene fra 2019 viser at de tre nye gruppene har stort behov for tilpasset informasjon om diabetes. Det er høy forekomst av diabetes hos samtlige grupper, og norsk-kunnskapene er ikke gode nok til at informasjon på norsk er tilstrekkelig.

I 2019 har face2face utviklet fire animasjonsfilmer i prosjektet «Kan du «vise» meg diabetes?» som er støttet av Stiftelsen Dam. Filmene er verktøy som

kan brukes i foredrag, også av tillitsvalgte. De er også språkuavhengige, slik at de kan benyttes uavhengig av bakgrunn. Temaene på filmene er:

- Hva er diabetes – hva skjer i kroppen
- Symptomer på diabetes
- Mat og diabetes
- Fysisk aktivitet og diabetes

For tredje gang på Mela

Nærmere 700 personer fikk målt blodsukkeret da Diabetesforbundet hadde stand på Melafestivalen.

Face2face var også i fjor på plass under den store multikulturelle festivalen i Oslo, i samarbeid med lokallagene i hovedstaden. Besøket var godt på standen gjennom de tre dagene festivalen varte, fra 16. til 18. august, og bekreftet at Mela er en viktig møteplass for face2face.

MELA: Diabetesforbundet var godt representert på Melafestivalen. Fra venstre Mahendra Nath Aindley (Oslo vest), Magnhild Wessel (Oslo vest), Anwar Horani (veileder face2face arabisk) og Rahini Mehanathan (veileder face2face tamilsk).

MINORITETER MED DIABETES - NOEN RASKE FAKTA

- Generelt høyere forekomst blant personer med innvandrerbakgrunn enn hos den øvrige befolkningen, særlig høy blant personer med bakgrunn fra Pakistan og Sri Lanka.
- Høyere forekomst blant menn enn kvinner.
- Øker raskere med alder.
- Tidligere forekomst.
- Høyere grad av komplikasjoner, sykkelighet og dødelighet som følge av sykdommen.
- En del uoppdaget diabetes blant innvandrere, hvilket betyr at den reelle forekomsten kan være betydelig høyere.

HVA HAR VI GJORT?

Ungdiabetes

Vi er ungdommens stemme i Diabetesforbundet, og har en viktig rolle i saker som omhandler ungdom. Fjoråret var slettes ikke noe unntak.

I 2019 har Ungdiabetes for første gang vært representert i Nasjonalt diabetesforumstyre. Forumet ser stor verdi i å ha med seg ungdommens brukerstemme i formidling av kunnskap til helsepersonell. En annen viktig milepæl for Ungdiabetes i 2019 er de nye retningslinjene for Ungdiabetes i fylkene. Ungdiabetes' generalforsamling har i samarbeid med Sentralstyret vedtatt retningslinjer som skal tydeliggjøre organiseringen av Ungdiabetes i fylkene. Dette vil gjøre jobben enklere for både fylkestyrene og Ungdiabetes.

SOSIALE MEDIER

Ungdiabetes er tilstede på Instagram, Snapchat og Facebook. Hver kanal benyttes til sitt formål, og aktiviteten er stor, spesielt på hovedkanalen Instagram. Ved utgangen av 2019 hadde den ca. 1760 følgere, og det kommer stadig nye til. Ungdiabetes ønsker å skape et sosialt fellesskap på Instagram, med en blanding av humor og alvor. Snapchat-kontoen hadde nesten 700 følgere ved utgangen av 2019. Her er det et mer personlig fokus. Kontoen går på rundgang hos tillitsvalgte og andre interesserte, fra uke til uke. Følgerne får ta del i hverdagen til ungdom med diabetes, og stille spørsmål hvis man lurer på noe. Mange benytter seg av denne muligheten, og Snapchat har i løpet av 2019 utviklet seg til en viktig del av Ungdiabetes sitt likepersontilbud.

INFORMASJONSFILMER FOR UNGE MED DIABETES

I 2019 lanserte Ungdiabetes seks filmer til inspirasjon og kunnskap for ungdom med diabetes. De ble lagt ut i sosiale medier og tar for seg trening,

føling, flytte hjemmefra, psykisk helse, førerkort og fem gode tips. Jenny og Martin er to av våre flotte tillitsvalgte som var med i filmene. Målet med å lage film var å nå ungdom der de er, og med temaer de er opptatt av. Temaet psykisk helse var mest populært, denne filmen er sett 7100 ganger bare på Facebook. Prosjektet var støttet av stiftelsen DAM, og gjennomført i samarbeid med Digital produksjon ØTV. Alle filmene er å finne her: diabetes.no/ungdiabetes/inspirasjonsfilmer-ungdiabetes/.

BILDEDELING: Katrine deltok på Youth Leadership Camp og delte bilder fra dette på Ungdiabetes' Instagramkonto.

UNGT ENGASJEMENT

Ungdom med diabetes finnes over hele landet, og det gjør også Ungdiabetes. I 2019 er Ungdiabetes i oppstarten i flere fylker, og er dermed tilstede i varierende grad i alle landets fylker. Det lokale engasjementet er stort, og de tillitsvalgte gjør en kjempejobb for ungdom med diabetes. Derfor er Ungdiabetes opptatt av å følge opp og bistå lokalt der hvor det trengs. Å gi et tilbud i alle fylker, om det er 17 eller 11, er en viktig del av dette arbeidet. Det har vært å følge de unge tillitsvalgte, som har vist stor endringsvilje og positiv innstilling i den pågående sammenslåingsprosessen dette året. Ungdiabetes nasjonalt er veldig stolte av alle sine tillitsvalgte og heier på dem hver eneste dag.

HOPPER I DET: Sander Vassanyi er klar for konkurranse i hoppeball under Diabetesweekend.

PROGRAMLEDER: Jenny Jakobsen er programleder i filmen «Diabetes og psykisk helse».

ÅPEN DIALOG?: Det ble også tid til lek og moro under ledertreningskonferansen.

FLOTT GJENG: Tillitsvalgte deltok på ledertrening i april.

HVA HAR VI GJORT?

Mye aktivitet i BFU

2019 kunne skilte med stor aktivitet i BFU i de fleste av landets fylker.

Nasjonalt barn- og familieutvalg jobber for barn i aldersgruppen 0–16 år og deres familier. BFU nasjonalt er imponert over alt det de frivillige får til av aktivitet for barna og deres familier. Et av målene for perioden 2019–2021 er å skape tettere kontakt på nasjonalt og fylkesnivå, slik at man enklere kan følge opp og bistå der det trengs. 2019s samling under Diabeteskonferansen var en viktig arena for å jobbe med dette. Her ble man kjent både med hverandre og med lokale og nasjonale prosjekter og aktiviteter.

KICKOFF FOR INSUFANTEN-PROSJEKTET

2019 har vært det første året i en treårs periode for sittende utvalg, hvor vi har konsentrert oss om å etablere utvalget og sette fokus på viktige saker. Blant sakene som har skapt engasjement, er tilgang på teknisk utstyr og hjelpetønad for familier med diabetes. BFU jobber med å fremme disse sakene og sette dem på agendaen i organisasjonen. Oppstart av Insufanten-prosjektet har også vært viktig dette året, og BFU deltar i prosjektgruppen her. Mot slutten av 2019 begynte planene for Norgesturné og informasjonskampanje å ta form. Vi gleder oss til fortsettelsen.

INSUFANTEN: Insufanten besøkte årets diabeteskonferanse. Her i samtale med kommunikasjonssjef Turid G. Spilling.

HVA HAR VI GJORT?

Min diabeteshverdag

Med fokus på best mulig hverdag og økt livskvalitet for institusjonsbeboere med diabetes.

Med støtte fra Stiftelsen Dam har Diabetesforbundet gjennom 2019 realisert prosjektet «Min diabeteshverdag». Dette er en modell for hvordan beboere på institusjon med diabetes skal få det best mulig i hverdagen, og hvordan de ansatte på best mulig måte kan møte beboere med diabetes.

«Min diabeteshverdag» består av to informative brosjyrer. Hovedbrosjyren tar for seg den daglige diabetesbehandlingen. Det blir lagt vekt på daglig blodsukkeroppfølging, og ikke minst å opprettholde livskvaliteten hos den enkelte beboer. I prosjektet har det blant annet vært viktig å kommunisere at diabetesbehandling hos eldre på institusjon ikke skal preges av kostrestriksjoner med perfekt HbA1c som mål.

Lommebrosjyren er en sammenfattet utgave av hovedbrosjyren. Dette er en liten og hendig hurtig-guide som blant annet forteller om symptomer på høyt og lavt blodsukker, og hvilke tiltak som bør iverksettes.

I tillegg følger et «beboerbrev» som kan fylles ut for den enkelte beboer, med opplysninger om medisinbruk, injeksjonstabell, individuelle symptomer og spesielle diabeteshensyn. Disse kan legges ved den enkeltes journal.

MIN DIABETES- HVERDAG

Diabetes hos beboere
i institusjon

diabetesforbundet

HVA HAR VI GJORT?

To ganger sommerleir

I 2019 arrangerte Diabetesforbundet ikke bare én, men to sommerleirer. En for barn og en for ungdom.

Totalt 80 unge fikk mulighet til å delta på sommerleir litt utenom det vanlige. Mange smil, mye latter, litt frustrasjon og utallige pip fra alarmer. Det er sånn det er når unge med diabetes samles fem dager i Sørmarka for sommerleir.

Å KUNNE VÆRE ÅPEN

I Ski utenfor Oslo møttes 39 barn til en aktiv uke i naturskjønne omgivelser. Lyden av latter, lek og blodsukkeralarmer forplantet seg friskt gjennom store grøntområder og over idylliske Syverudtjern. I løpet av oppholdet fikk barna prøve seg på både rebusløp, Farmen Light og maling av t-skjorter. Det var bred enighet om at det var gøy å bli kjent med nye fjes, og ikke minst at man slapp å hele tiden snakke så mye om diabetesen, men allikevel være helt åpen om den.

ET FRISTED

De 40 ungdommene var også strålende fornøyd med sitt opphold på samme sted. Hos dem sto ungdomstid, egenbehandling og diabetesmestring på programmet. Erfaringer rundt de nye pumpene og følgesystemene som mange hadde tatt i bruk, fikk veldig mye oppmerksomhet.

Diabetessykepleier og sommerleirveteran Åse Figenschau var en sann mentor gjennom oppholdet, og var helt klar på at disse fem dagene har stor påvirkning på deltakernes fysiske og psykiske håndtering av diagnosen:

- Her er det ingen som reagerer på at det piper i pumper, at man er lav eller må spise litt. Deltakere som vanligvis ikke bader, i frykt for å vise pumpen sin, sprader rundt i bikini. Dette er et skikkelig fristed!

VISUALISERINGS-BLINKSKUDD: Under fotosafarien ble deltakerne utfordret til å visualisere «Min diabetes».

KNYTTER BÅND: På sommerleir deltar barn og unge fra hele Norge, og nye vennskap blir knyttet.

VI SLÅR RING OM BOKSERINGEN: To tomles opp for knockout.

HVA HAR VI GJORT?

Diabeteslinjen

Diabeteslinjen er Diabetesforbundets veiledningstjeneste som tilbys på telefon 815 21 948, Chat og nett – diabetes.no/linjen, og på trykk i medlemsbladet Diabetes.

Diabeteslinjen har i 2019 hatt stort sett samme antall henvendelser som fra året før. I 2019 kom 53 % av henvendelsene på telefon (2362), 31 % på Chat (1407), mens netthenvendelsene sto for 16 % (728). I alt 218 av netthenvendelsene var på Facebook. Totalt 4497 henvendelser.

@Diabeteslinjen har vært på Twitter siden oktober 2010, og har nå 1226 følgere. Det tvitres om forskning, behandling, hjelpemidler, kosthold med mer. Medarbeiderne på Diabeteslinjen svarer også på e-post og Facebook-henvendelser.

Diabeteslinjen kan svare på språkene norsk, engelsk, somali, arabisk og tyrkisk. Ekspertpanelet består av tre leger, klinisk ernæringsfysiolog, farmasøyt og to psykologer (en på nett og en på telefon).

Førstelinen har økt bemanningen med en diabetes-sykepleier til som ble ansatt høsten 2019. Så det er nå to erfarne veiledere og to diabetes-sykepleiere som svarer på alle henvendelser.

Diabeteslinjen får midler via statsbudsjettet.

I DEN ALLTID LIKE TRIVELIGE ENDEN AV TRÅDEN: Fra venstre Gry Anita Lillejordet, Frida Elisabeth Pettersen, Nina Rye og Diabeteslinjens ferskeste tilskudd, Ann-Merethe Mannvik.

HVA HAR VI GJORT?

Dialogsenteret

Vår nye og joviale stemme utad er en av fjorårets nyvinninger.

Diabetesforbundets dialogsenter så dagens lys rett før påske, og er i drift mandag til fredag fra 15:00 til 20:00. Pilotprosjektet ble opprettet for å bedre kommunikasjonen med medlemmene, skape tilhørighet til forbundet og bidra til medlemsvekst. Medlemsundersøkelser har vist oss at flere medlemmer ikke kjenner godt nok til fordelene ved å være medlem – og det skal dialogsenteret gjøre noe med.

VELKOMSTKOMITÉ OG FUT

Konsulentene har hatt nærmere 600 velkomstsamtaler med nye medlemmer, i tillegg til at de også har ringt medlemmer for å minne om ubetalt kontingent. En fjerdedel av de som ble påminnet om kontingenten betalte den – og det er medlemmer vi ellers hadde mistet. I løpet av de åtte månedene senteret har eksistert, har konsulentene utført flere typer spørreundersøkelser, blant annet om ungdommers behov

og dybdeintervjuer i forbindelse med markedsstrategien som har gitt organisasjonen viktig informasjon om medlemmenes behov. De har også snakket med likepersoner, tillitsvalgte, og snakket om Diabetesforbundets forskningspris og medlemsfordeler, og så smått begynt å selge lodd for Diabeteslotteriet.

BLIR GODT MOTTATT

Dialogsenterets engasjerte og dyktige konsulenter melder om at de blir godt tatt imot på telefonen. De aller fleste synes det er hyggelig at forbundet ringer. Når vi i tillegg kan løse små problemer som adresseendring, lotterireservasjon eller spørsmål om medlemskap, er det en bonus. Kanskje er det Dialogsenteret som er på andre enden neste gang telefonen din ringer?

Stor trafikk på diabetes.no

Over en million besøkende var innom nettsiden vår i fjor. Som tidligere er det kvinner som dominerer tilstrømmingen.

Diabetes.no har hatt en merkbar økning i trafikk i 2019, i takt med at stadig flere tar i bruk digitale flater når de søker etter informasjon om diabetes. I år innledet vi et samarbeid med Optimal Norge om å få større synlighet på nett – og det har virket. Markedsføringsbyrået har hjulpet oss med å få maksimalt ut av Google Grants, slik at Diabetesforbundet blir godt synlig når noen søker på diabetes eller diabetesrelaterte temaer.

OVER 90.000 I MÅNEDEN

Resultatet er at Diabetes.no i 2019 (1. jan. 2019–1. jan. 2020) hadde 1,1 million brukere, en økning på hele 26 % fra året før. Det vil si at over 90.000 mennesker var innom nettsiden hver måned. Av disse er 69 % kvinner, hvorav det største segmentet

er kvinner i alderen 25–34 (18 %), men ellers ganske jevnt fordelt på aldersgruppene. Som i tidligere år var de mest besøkte sidene de som omhandler blod-sukker, risikotesten, symptomer, type 1, type 2, og kosthold/oppskrifter.

KARTLEGGING AV BEHOVSDEKNING

Den økte trafikken gir potensiale for å rekruttere flere medlemmer. Våren 2019 startet vi å kartlegge hvor godt nettsiden møter behovene til personer med diabetes i dag, og hvordan legge til rette for nye og etterspurte tjenester som for eksempel nettkurs og videokonsultasjon. Som resultat av arbeidet startet vi høsten 2019 et redesign av diabetes.no, som blir klart i løpet av 2020.

Stadig utvikling i Diabetesskolen

Diabetesskolen er full av gode verktøy for deg som tillitsvalgt, og det blir stadig flere. 2019 har vært det store året for nytt innhold på denne plattformen.

Diabetesskolen ligger på «min side» på diabetes.no. Oversikt over foredragsholdere har lenge vært etterspurt, og er nå endelig på plass. Vi har også lagt til en mengde ulike maler og veiledere for styrearbeid på forespørsel fra tillitsvalgte. I løpet av året har stadig flere tillitsvalgte tittet innom Diabetesskolen og benyttet seg av verktøyene. Plakatbyggerverktøyet og oversikt over foredragsholdere synes å ha vært hyppig i bruk hos mange fylkes- og lokallag. Tillitsvalgte har vært flinke til å gi tilbakemeldinger om det er noe de savner. Dette gir oss muligheten til å utvikle akkurat de verktøyene det er behov for i det daglige styrearbeidet.

HISTORISK KURSHELG

Historiens første styrekurs for viderekomne ble avviklet 24.-26. mai. Det var 33 deltakere og lang venteliste til dette lenge etterlengtede kurset. Programmet inneholdt temaer som ambassadør for Diabetesforbundet, Diabetesforbundets strategi, lokalpolitisk arbeid, og verving og rekruttering. Helgen var proppfull av kunnskaps- og erfaringsutveksling, for alt fra ganske ferske tillitsvalgte til erfarne ringrever. Kurset ble en suksess og vil gjentas i 2020.

INSPIRERENDE PILOTKURS

I november gikk to pilotkurs av stabelen, «Ny giv – etter et langt liv med diabetes type 1» og «Enklere hverdag med diabetes type 2». Målet er at disse kursene senere skal kunne arrangeres lokalt, som et verktøy i Diabetesskolen. Kurset «Ny giv – etter et langt liv med diabetes type 1» var for de som har hatt diabetes i 20 år eller mer, og det var mye erfaring samlet i denne gruppa.

– Kursets innhold gikk på alt fra teknologi til yoga, fra rettigheter til karbohydrattelling, fra mestring av hverdagen til motivasjonen som trengs for å orke å gjøre endringer, sa deltaker Geir Østengen til Diabetes 6, 2019. Kurset «Enklere hverdag med diabetes type 2» hadde fokus på hverdagsmestring og erfaringsutveksling. Det var både foredrag og gruppediskusjoner, med temaer som motivasjon og mestring, kosthold, fysisk aktivitet og medisiner. For begge kursene var tilbakemeldingene tydelige: Dette hadde vi nytte av!

HVA HAR VI GJORT?

Synliggjøring av likepersonstilbudet

Inspirerende videoer som et ledd i likepersonstilbudet.

Med prosjektstøtte fra Stiftelsen Dam har vi utviklet filmer og annonser til markedsføring av likepersonstilbudet. Formålet med materialet er å gjøre tillitsvalgte, medlemmer og potensielle medlemmer bedre kjent med vårt likepersonstilbud.

PÅ SETTET: Første filmtagning sitter som et skudd.

BEHIND the scenes.

ATSKILLIGE PERSPEKTIVER

Alt materiell er tilpasset de ulike målgruppene: diabetes type 1, diabetes type 2 og foreldre til barn med diabetes.

Hele 15 kunnskapsfilmer er i gjæringa, følgende åtte filmer ble unnfanget i 2019:

- Diabetesfamilier – likepersonperspektiv
- Diabetesfamilier – brukerperspektiv
- Diabetesfamilier – sykepleierperspektiv
- Diabetesfamilier – minoritetsperspektiv
- Diabetes type 1 – brukerperspektiv
- Diabetes type 2 – likepersonperspektiv
- Motivasjonsgrupper – brukerperspektiv
- «Den gode samtalen» – en kursfilm om likepersonsamtalet

«Det er fint å få tips i diabetes-hverdagen – det gir trygghet»

- UNNI, MAMMA TIL JENTE 13 ÅR

FILMSTJERNER på fotoshoot.

HVA HAR VI GJORT?

Unikt samarbeid med helsepersonell

Diabetesforbundet har gjennom 2019 hatt et løpende og resultatrikt samarbeid med helsepersonell.

Vi har flere ulike faglige utvalg i Diabetesforbundet som bidrar til at vi går seirende ut av forskjellige kamper. Medisinsk fagråd og faggruppe for diabetespsykologi er rådgivende og ikke besluttsende organ, mens nasjonalt Diabetesforum er en del av Diabetesforbundet, og et demokratisk valgt styre blant våre medlemmer som er helsepersonell.

Nasjonalt Diabetesforumstyre står støtt i arbeidet for å sikre en best mulig behandling, og medvirker til best mulig diabetesomsorg gjennom tverrfaglig samarbeid mellom de ulike faggruppene i helse-tjenesten, og mellom helsetjenesten og brukerne. Diabetesforum er en arbeidsform i Diabetesforbundets samarbeid med helsetjenesten, og i arbeidet for å sikre en optimal og likeverdig diabetesomsorg i hele landet.

Medisinsk fagråd har ansvaret for Forskningsforum og oppnevning av programkomité for denne, mens nasjonalt Diabetesforumstyre har ansvaret for Fagforum. Medisinsk fagråd har videre ansvaret for Stipendiatmøtet, mens nasjonalt Diabetesforum har ansvaret for Diabetesforumkonferansen.

BEKYMINGSBREV

Diabetesforbundets medisinske fagråd skrev i 2018 et bekymringsbrev vedrørende generelt kunnskapsnivå i den kommunale helsetjenesten.

Dette bekymringsbrevet ble benyttet i 2019 i forbindelse med å løfte diabetes og eldre fram i den politiske debatten. Målet var å få på plass en ABC-perm om diabetes, som kan benyttes ved opplæring av helsefagarbeidere, sykepleiere og vernepleiere i kommunehelsetjenesten. Initiativet til dette kommer fra nasjonalt Diabetesforumstyre.

Videre skrev medisinsk fagråd avslutningsvis i 2019 en uttalelse om at Norge trenger bedre forebygging og behandling av fotsår for personer i diabetes. Denne har ført med seg mye medieoppslag og bidratt til at saken har kommet opp på den politiske agendaen.

DIABETES OG PSYKISK HELSE

Faggruppe for diabetespsykologi har gjennom fjoråret fortsatt sitt arbeid for å fremme og utvikle kompetanse på psykologien knyttet til diabetes, både blant helsepersonell og brukere. Faggruppen er en arena for erfaringsutveksling, faglige diskusjoner og arbeider for å bygge opp kunnskapen om diabetes, psykisk helse og psykologiske utfordringer. Også faggruppen er et faglig rådgivende organ som samlet eller gjennom sin leder skal avgi uttalelser i saker som forelegges av Diabetesforbundet eller den psykologiske medarbeider.

HEDERLIG OMTALE: Fotograf Eivind Senneset fikk diplom og hederlig omtale for sitt fotografi «Blind kjærlighet».

HVA HAR VI GJORT?

Diabetes og Diabetesfag

Hederlig omtale og masse historier til inspirasjon. Ny redaktør Toril Haugen har sørget for blomstrende aktivitet i redaksjonslokalene gjennom året som gikk.

HEDERLIG OMTALE UNDER FAGPRESSEPRISEN

Under utdelingen av Fagpresseprisen 2019, fikk fotograf Eivind Senneset diplom og hederlig omtale for sitt fotografi «Blind kjærlighet», som sto på trykk i Diabetes utgave 4 2018. Reportasjen var skrevet av Sven Grottdal.

Om bildet sier Eivind Senneset: «Jan-Helge Jakobsen er 80 år og blind, har 20 prosent nyrefunksjon, hjertesvikt, vann i lungene, to amputasjoner og en ukuelig livslust. Dette måtte komme frem i bildet. Ikke lidelsene, altså, men lysten og gleden og kjærligheten til kona Eli, som han nå hadde vært i lag med i 60 år.»

KAMPANJE MOT FASTLEGER

Diabetesforbundet jobber for å styrke det gode samarbeidet mellom pasienter og helsepersonell. I tillegg til alle legekontorer som abonnerer på Diabetes og Diabetesfag, fikk over 2000 fastlegkontorer bladene gratis i 2019. Som et ledd i denne kampanjen fikk fastlegene også en plakat til å henge på veggen, med symptomene på diabetes type 1 og syreforgiftning.

HISTORIER TIL INSPIRASJON

I serien «Sprengte grenser» har medlemmene kunnet lese om personer som har klart å gjennomføre sine mål, selv om de har diabetes. Ole Eirik Melsæter syklet Europa på tvers og Christopher Haug krysset Grønland på ski, med insulinet i en ullsokk på magen. Diabetes har også gått i dybden på ulike temaer, slik som diabetes og sex, føling i uheldige situasjoner, og diabetes og søvn.

SYNLIGHET I MEDIENE

I Forbundsnytt har den faste spalten Mediebildet gitt våre medlemmer et innblikk i hvordan forbundet jobber for å få viktige saker synlige i mediene. Fothelse, rettigheter for funksjonshemmede med diabetes, medisinmangel, ekstraressurser i skole og barnehage, og ikke minst kampen for tilgang til moderne egenbehandlingsutstyr, er noen av sakene vi fikk medieoppslag på i 2019.

HVA HAR VI GJORT?

Politisk press i media nytter

Fjorårets kampsak om tilgangen til moderne egenbehandlingsutstyr ble også tydeliggjort i mediene. Medieomtalen bidro til gjennomslag.

Helt siden Diabetesforbundet ble etablert i 1948, har et av forbundets hovedformål vært å jobbe for bedre rettigheter og muligheter for alle med diabetes. I en henvendelse sendt ut etter forbundets aller første konstituerende møte, heter det blant annet at man vil jobbe for å «(...) gjøre eksistensmulighetene mest mulig lik vanlige friske mennesker og derved livet så lett som mulig, det vil igjen si lik de fullverdige samfunnsborgerne vi vet vi er».

Siden har forbundet jobbet for nettopp dette – å sikre rettighetene til alle med diabetes. I 1948 kunne ikke personer med diabetes få førerkort eller gratis insulin, og man kunne ikke bli lærer, sykepleier eller offentlig ansatt. Takket være hardt arbeid har vi vunnet fram i disse sakene.

TEKNOLOGISK OG PERSONLIG TRIUMF

Kampen for nytt behandlingsutstyr har vært lang og seig. En av årsakene var Beslutningsforums strenge tolkning av personvernreglene. Forumet avgjør hvilket medisinsk utstyr som skal godkjennes, og de har understreket at personvernet må ivaretas i henhold til norsk lov før nytt utstyr godkjennes.

Men fredag 1. mars kom kunngjøringen fra Sykehusinnkjøp om at tildelingen i anbuds konkurransen for insulinpumper, CGM og forbruksmateriell endelig var klar. Utrettelig kamp og politisk press i media nytter. Etter at anbudet ble satt i verk 1. mai, ville allikevel ikke Helse Midt-Norge gi ut det nye utstyret. Dette fordi de ønsket nok en gjennomgang av personvernet. Etter tre dager med kritikk av beslutningen på nettsider, i media og i sosiale medier, snudde Helse Midt-Norge og trakk utsettelsen.

Presset ble satt for like rettigheter for alle med diabetes gjennom media første halvdel av fjoråret. En prinsipiell sak for Diabetesforbundet var at Aud, som har diabetes type 1 og kommer fra Bergen,

skulle kunne delta på sommerleiren hun har vært deltaker på i 30 år. Bergen kommune mente at ansatte «opplevde det som utrygt å ha ansvar for personer med stort behov for medisinsk bistand». Etter brev fra Diabetesforbundet og medieoppslag om saken, blant annet i NRK, fikk allikevel Aud delta på sommerleir.

På Dagsnytt 18: Generalsekretær Bjørnar Allgot var ikke snau i sin kritikk over at Norge ikke hadde klart å finne en løsning for vår tilgang til moderne egenbehandlingsutstyr.

ÅPENHET I MEDIENE

Verdens diabetesdag gir hvert år gode muligheter for å sette medieagendaen. På NRK Østlandssendingen, P1s nyhetsmorgen og på nrk.no ble historien til Ida Emanuelson fortalt. Tolv år gamle Ida opplevde å få syreforgiftning, før diabetes type 1 i siste liten ble påvist. Torhild Skrivarhaug, overlege på Oslo universitetssykehus og styremedlem i medisinsk fagråd i Diabetesforbundet, delte sin bekymring på NRK. Skrivarhaug understreker her viktigheten av å være klar over tidlige symptomer på diabetes type 1.

På Verdens diabetesdag var også flere lokallag ute i mediene med personhistorier, kronikker og

leserbrev. I NRK Telemark stilte to medlemmer av Ungdiabetes, Malin Sivertsen og Hanna Albertine Wergeland Thorsen, og fortalte fritt og åpent om hvordan det er å ha diabetes.

BRED MEDIEOMTALE

Diabetesforbundet figurerte i 498 medieoppslag i 2019. 95 av sakene er i riksmidier og 90 av sakene er i riksnisjemidier. De resterende oppslagene fordeler seg på lokalmedier i fylkene. Det er stor forskjell på hvilke fylker som får mest medieoppmærksomhet. I 2019 hadde medier i Hedmark fylke 57 oppslag som nevner Diabetesforbundet. Etter følger Nordland med 32 og Hordaland med 30.

35 % av oppslagene var i trykte aviser, 32 % var i nettartikler, og 15 % kom fra bransjekilder/

organisasjoner. De resterende delene fordeler seg på radio, magasin, offentlige kilder og TV.

I toppen blant medier som dekker stoff om Diabetesforbundet finner vi Hamar Arbeiderblad, P2, Dagbladet, NRK Alltid Nyheter og P1.

Følgere per 15. januar 2020

- Facebook 34.016
- Twitter 3343
- Instagram 6788

Ungdiabetes

- Facebook 2821
- Instagram 1762

Lotte (15) står i kø for nytt diabetes-utstyr: – Vil gi meg en enklere hverdag

Flere hundre diabetikere venter på å få nytt og moderne utstyr. Der de behandler søknadene, går det tregt. UNN kaller det en krise.

ØNSKER NYTT UTSTYR: Lotte Hevik, Torgnes (15) har diabetes type 1, og har ventet på det nye apparatet for måling av blodsukker.
FOTO: PRIVAT / PRIVAT

Publisert 26. juni 2019 kl. 12:36

Lauritz har amputert deler av foten to ganger på grunn av sykdom

Hver dag må minst én person amputere foten relatert til diabetes i Norge. Halvparten av disse kunne vært unngått mener Diabetesforbundet.

Av Trine N. Hovland

Staten somler med utstyret – pasienter reagerer

Diabetikere har ikke fått moderne utstyr de siste årene fordi helsebyråkraterne har vært uenige om dette kan føre til at persondata lekker ut.

MISTET HÅRET: Den langvengte krangelen mellom forfatter/lekerne førte til at mamma Carsten Gierde Eklund stod vilge å legge ut elevene 20.000 kroner for et nytt legemiddel til datteren Malin (14). Jenta har fått diabetes type 1, siden hun var to år.
FOTO: EVA BEITE STRØMSTED / NTB

Publisert 1. juni kl. 06:53
Oppdatert 3. jan. kl. 12:27

Blått viser en pasient med diabetes som har måttet amputere beinet. Foto: Shutterstock

Slik kan halvparten av beinamputasjonene unngås

Hver dag må minst én person amputere foten på grunn av diabetes i Norge. Halvparten av operasjonene kan unngås om riktig kompetanse blir brukt i tide.

Av Eva Beite Strømsted

Diabetespasienter sendt heim utan medisin: – Legevakter manglar kunnskap

Diabetesforbundet er uroa for manglande kompetanse hjå legevaktene. I ei bekymringsmelding om ein kommune i Nordland skriv dei om pasientar som vart sendt heim utan medisin og behandling.

MISNOGD: Leder i Diabetesforbundet Nordland Svein Arge/ Jøsson med nestleder, Marianne Hevik, Torgnes (til høyre) i Breviksgård. Det er i sars mønster med kompetansen til helsepersonell i kommunen.
FOTO: OLE CHRISTIANSEN / NTB

Publisert 10. juli 2019 kl. 20:19

Helsetjenesten må holde tritt med teknologien | Ingeborg Stensli

ENSLAGERT: HELSEPERSONELL Ingeborg Stensli, leder i Diabetesforbundet Torgnes. Foto: Privat

Av Ingeborg Stensli, leder i Diabetesforbundet Torgnes
Det siste året har det skjedd en revolusjonerende utvikling i medisinsk utstyr for personer med diabetes.

30. august 2019, kl. 16:52

HVA HAR VI GJORT?

Diabeteslotteriet

Det ble i 2019 solgt nesten 180.000 lodd. Flere av våre medlemmer har valgt å reservere seg mot å motta lodd. Av totalsalget har lokal- og fylkeslag solgt nærmere 8000 lodd, som også har finansiert ulike aktiviteter i nærmiljøet.

Totalt har vi gledet premievinnere med om lag 1000 gevinster i denne runden. Årets overskudd fra lotteriet, som går tilbake til diabetesrelatert arbeid, var på 1,8 millioner kroner.

Facebook-innsamling

Facebook innsamlingsaksjoner har blitt en populær måte å samle inn penger til gode formål. Det er derfor svært gledelig at stadig flere velger å starte en innsamling til støtte for Diabetesforbundet. I 2018 ble det samlet inn 295.000 kroner til Diabetesforbundet. I 2019 har summet økt til over 500.000 kroner.

Diabetesforbundet ønsker å takke alle de som har startet innsamlingsaksjoner og deres støttespillere for deres bidrag til diabetessaken. Støtten hjelper oss med å jobbe for bedre behandling og bedre rettigheter for alle med diabetes.

Kort oppsummert ...

2019 har vært et aktivt år i diabetes' tjeneste. Diabetesforbundet har mange triumfer å se tilbake på dette året, her følger noen av dem i korte trekk.

- Det ble bedre utvalg av medisiner og utstyr. I 2019 ble flere insulinpumper og kontinuerlige glukosemålere tilgjengelig for norske pasienter, etter en lang tids kamp.
- Vi sørget for bedre hjelp til en sårbar gruppe. I 2019 ble det nedsatt et rådgivende omsorgsutvalg som skal representere dem som ikke kan behandle sin egen diabetes.
- Føttene fikk enda mer oppmerksomhet. Diabetesforbundet jobber politisk for å bedre fotomsorgen for personer med diabetes. På sikt ønsker vi færre amputasjoner av diabetesføtter.
- Vi forbedret helse- og omsorgstjenestens arbeid. Diabetesforbundet jobber kontinuerlig for å sikre nok finansiering over statsbudsjettet, slik at Nasjonal diabetesplan blir gjennomført.
- Vi arrangerte sommerleir for barn og ungdom. 2019 var det første året vi holdt to sommerleirer, én for barn og én for ungdom. Dette skal vi fortsette med i årene fremover!
- Fastleger fikk viktig informasjon om symptomer. Mange barn blir ikke diagnostisert med diabetes type 1 før de får syreforgiftning, til tross for at de har vært hos helsepersonell med klare diabetessymptomer.
- Dialogsenteret ble startet for å bedre dialog mellom medlemmer og forbund. Vi har blant annet minnet om ubetalt kontingent, utført spørreundersøkelser og ønsket nye medlemmer velkommen.

HELSEPOLITISK SEMINAR: 25. april var vi på Stortinget og holdt seminar om bruk av teknologiske hjelpemidler, sammen med Høyres stortingsgruppe.

HVA HAR VI GJORT?

Arendalsuka

For sjette gang på rad inntok Diabetesforbundet Arendalsuka. Politisk festival i sensommerdyll har blitt en sikker tradisjon.

Diabetesforbundet var tradisjonstro representert under Arendalsuka den 12.-16. august. Vi var representert ved Sverre Ur, Bjørnar Allgot, Linda Markham og Julie Løvseth Brundtland fra sekretariatet, i tillegg til Sander Vassanyi fra Ungdiabetes. Denne gangen valgte vi å ikke ha egen stand, men heller ha fokus på nettverksbygging og deltakelse på arrangementer. Bakgrunnen for avgjørelsen er en vurdering av nytteverdien av å bemanne en stand gjennom hele uken, med de ressursene det krever. Men ingen regel uten unntak, Diabetesforbundet i Arendal, Froland og Grimstad fikk benytte FFO sin stand, en ordning FFO har for sine medlemsorganisasjoner.

EN SMØRBRØDLISTE AV ARRANGEMENTER

I år var Arendalsuka preget av kommunevalget, mens innenfor helseområdet var det blant annen fastlegeordningen som var det store temaet. I tillegg var det mange arrangementer som handlet om velferdsteknologi, folkehelse og privatisering av helse- og omsorgstjenester. Vi var medarrangør og deltok aktivt på tre arrangementer, i tillegg til å være publikum på en rekke andre debatter og arrangementer.

Sammen med Fotterapeutforbundet arrangerte vi en debatt om diabetes og fothelse, hvor fokuset var på hvordan man ved hjelp av forebygging kan få ned antallet fotamputasjoner i Norge.

PANELDEBATTER OM STAMCELLER OG PSYKISK HELSE

Vi ble også invitert av Universitetet i Oslo, sammen med Blindeforbundet og ALS Norge, til en paneldebatt der temaet var behovet for å opprette en nasjonal stamcellebank. Diabetesforbundet er også, sammen med 15 andre organisasjoner, medlem i Alliansen for helsepsykologi i somatikken. Alliansen holdt en paneldebatt som tok for seg hvordan psykisk helse kan bli mer og bedre integrert i behandlingen av somatisk sykdom.

Vi benyttet selvfølgelig også anledningen til uformelle samtaler med ulike politikere, folk innenfor helseforvaltningen, og representanter fra andre organisasjoner.

POLITISK: Her deler Bjørnar Allgot ut flyers og opplysning til Signe Bakke S. Johannesen fra MDG.

PÅVIRKNING: Representanter fra alle lokalpolitiske ravnkroer fikk en dose tiltrent diabeteskunnskap.

PANELDEBATT: Sammen med Fotterapeutforbundet arrangerte Diabetesforbundet debatt om begrensning av fotamputasjoner ved diabetiske fotsår.

LOKALE: Lokallagene Arendal, Frøland og Grimstad, og Kristiansand var representert på stand.

HELSEMINISTEREN: Brukerstemmen bør inn i videreutviklingen av fastlegeordningen, foreslår Bjørnar Allgot overfor Bent Høie.

POLITISK ARBEID

Kampen for bedre hjelpemidler til personer med diabetes

Vi vant fram i kampen for valgmuligheter og lik tilgjengelighet til utstyr landet over. Ikke alle helse-regioner var like ivrige med å etterkomme avtalen.

Den 1. mars 2019, etter mange års politisk arbeid, kom endelig beskjeden fra Sykehusinnkjøp om at anbudsavtalen for insulinpumper og kontinuerlige glukosemålere var klar. Alle de nye hjelpemidlene som kom igjennom anbudsrunderen skulle være tilgjengelig på sykehusene fra og med 1. mai, samme år. Diabetesforbundet vant fram med at det må åpnes opp for flere produkter for å sikre større grad av valgmuligheter for brukerne. Den nye anbudsavtalen inneholder en rekke deltilbud hvor flere ulike systemer – med ulike funksjoner – er tatt inn. Vi har også vært opptatt av at nye oppdateringer og nye versjoner av eksisterende utstyr skal bli raskere tilgjengelig, og dette er også tatt hensyn til nå som avtalen kun gjelder for ett år av gangen – og ikke fire år som ved forrige anbudsavtale.

GAVEPAKKE OG HODEPINE

Vi har også jobbet politisk for å informere og skape engasjement for saken. Den 25. mai 2019 holdt Diabetesforbundet et seminar på Stortinget, i samarbeid med Høyres stortingsgruppe. Temaet for seminaret var «Kunstig intelligens og ny teknologi: En gavepakke for personer med diabetes – hodepine for helsetjenesten?» Målet for seminaret var både å gi

politikerne kunnskap om hvilke muligheter sensorer og insulinpumper gir for personer med diabetes, men også å invitere til debatt om hvordan helse-tjenesten skal håndtere den teknologiske utviklingen og den økte etterspørselen etter disse hjelpemidlene.

PERSONVERNREGEL-BREMS

I løpet av 2019 har vi hatt mye fokus på å følge opp etterlevelsen av anbudsavtalen. Vi har fått mange henvendelser fra brukere som har søkt råd og informasjon om hvordan de skal gå fram for å søke om utstyr, og hva de må gjøre dersom de får avslag. Det har vært tilfeller hvor vi har mottatt mange henvendelser om utfordringer på enkelte sykehus eller helseregioner. Blant annet Helse Midt-Norge som stanset utlevering av utstyr da de ville ta en ny vurdering av personvernreglene. Diabetesforbundet tok kontakt med flere politikere både fra regjerings- og opposisjonspartier og ba dem ta tak i saken. En av dem som fulgte opp, var Arbeiderpartiets Ingvild Kjerkol som sendte skriftlige spørsmål til helseministeren. Like etter kom meldingen om at Helse Midt-Norge snudde og gjenopptok utleveringen av diabetesutstyr.

Statsbudsjetthøring i helse- og omsorgskomiteen

Diabetesforbundet, ved generalsekretær Bjørnar Allgot, var på Stortinget den 17. oktober for å delta på helse- og omsorgskomiteens høring om statsbudsjettet for 2020. Vi valgte i høringen å fokusere på diabetes og føtter. Vi ba om at det må utredes tiltak for å bedre fothelsen til personer med diabetes, og få ned antall amputasjoner som følge av diabetiske fotsår.

I tillegg sendte NCD-alliansen et felles notat til finanskomiteen, hvor legger vekt på hvordan finansielle virkemidler som skatt og avgifter kan brukes mer målrettet for å gi bedre folkehelse.

HØRING OM FØTTER: Generalsekretær Bjørnar Allgot ber om utredende tiltak for fothelsen.

HVA HAR VI GJORT?

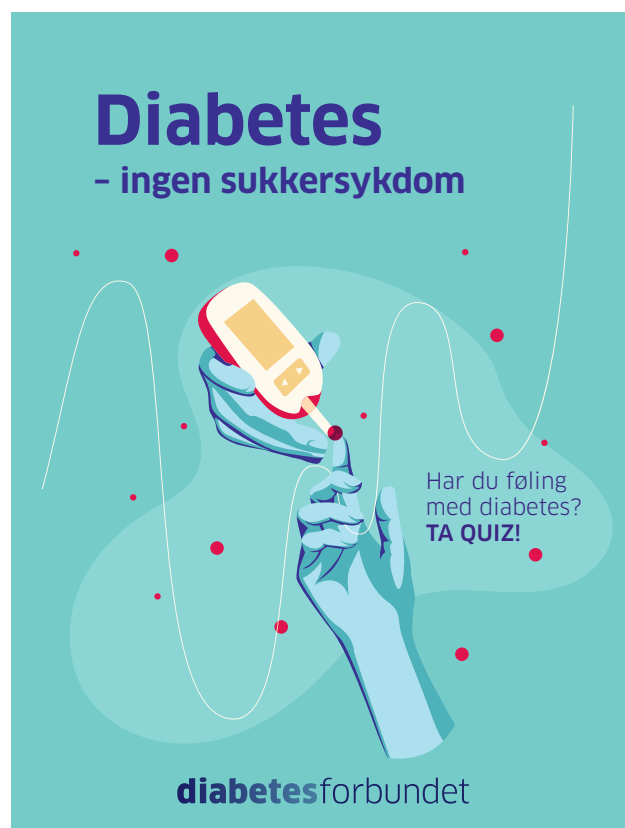
Verdens diabetesdag

«Diabetes – ingen sukkersykdom» var vårt mantra under fjorårets FN-dag.

Det er mange myter og misforståelser om diabetes, derfor brukte vi verdensdagen den 14. november til å formidle hva diabetes er – og ikke er. Brosjyren «Diabetes – ingen sukkersykdom», som også ble publisert på nett, inneholder blant annet informasjon om blodsukker, insulin, symptomer, behandling og førstehjelp. Over 5000 tok quizen på diabetes.no, og vi håper de ble litt klokere.

BLÅLYSENDE TRADISJON

Lokallagene fokuserte på samme tema, og lyste tradisjonen tro opp bygg i blått. Flere lokallag fikk også inn leserinnlegg i lokalavisene om at stadig flere barn med diabetes type 1 oppdages først i forbindelse med syreforgiftning. NRK.no, Østlands-sendingen, Dagsnytt NRK P1 rettet også søkelyset på syreforgiftning, mens ABC nyheter snakket om farlige myter og NRK Telemark med Ungdiabetes om livet med diabetes.

Brosjyren «Diabetes – ingen sukkersykdom» var blant våre bidrag under Verdens diabetesdag.

FORSKNINGSDAGENE

Forskning ut til folket

Forskningsdagene er en nasjonal, årlig festival i regi av Norges Forskningsråd, Diabetesforbundet var også representert i fjor.

Målet er å spre forskning ut til folket – noe Diabetesforbundet med stolthet vil bidra til. Forskning er viktig for alle med diabetes, insulin som medisin hadde aldri eksistert uten intensiv innsats fra forskerne.

«HVOR SØT ER DU?»

Forskningstorget er ett av festivalens landsdekkende arrangementer, og vi deltok på torget i Oslo 20. og 21. september. På standen inviterte vi publikum til å være med på eksperimentet «Hvor søt er du?», og rundt 750 personer ble med på dette. På fredagen fikk vi besøk av skoleklasser, og på lørdagen var det mest voksne som stakk innom. Ved å måle blodsukkeret før og etter inntak av appelsinjuice, fikk de se hva som skjer når du spiser eller drikker. Selv om

flesteparten var mest opptatt av hvor vondt stikket ville være, fikk vi likevel fortalt dem hva insulin gjør i kroppen, og hva det innebærer når brukspyttkjerten ikke lager dette hormonet.

VIRUSFORSKNING OG DIABETESGÅTEN

Populærvitenskapelige foredrag på Kulturhuset er også en del av Forskningsdagene, og 24. september var Diabetesforbundet med for første gang. Lars Krogvold holdt innlegg om virusforskning, og sammen med Maria Breistrand snakket de løst om forskning, livet med diabetes og hvor langt eller nært unna forskerne er å løse diabetesgåten. Det var full sal med spørrelystne folk som ga oss gode tilbakemeldinger.

TILDELING AV FORSKNINGSMIDLER

To millioner fra fond til forskning

Diabetesforbundets forskningsfond deler hvert år ut midler til forskningsprosjekter. 17 ulike prosjekter ble tildelt midler i 2019.

Det var i alt søkt om støtte for kr 6.610.117,- til 36 ulike forskningsprosjekter. For 2019 var det satt av inntil kr 2.000.000,- til fordeling. Det ble totalt delt ut kr 1.947.000,-. Tildelte beløp varierer fra kr 60.000,- til kr 250.000,-.

Takket være to store arver fra tidlig 2000-tall, står det i underkant av 15 millioner kroner i forskningsfondet. Herfra henter Diabetesforbundets sentralstyre et årlig beløp til utdeling, og de siste årene har den øvre grensen vært satt til to millioner kroner. I 2019 kjempet 36 forskningsprosjekter om pengene, 17 pilot- og forskningsprosjekter ble tildelt midler.

Gaver til forskning

Vi har fått inn over 3 millioner i arv og gaver i 2019 som direkte går til forskningsformål. Dette er noe høyere enn i 2018. Alle pengene er investert i forskning, og mer til. Ved inngangen til året hadde vi et forskningsfond på 13 millioner. Vi kommer i år til

å trekke noe fra forskningsfondet for å finansiere aktivitetene. Vi er evig takknemlige for at flere ønsker å bidra til godt liv for alle med diabetes – og en framtid uten.

STOLTE PRISVINNERE: Christine Sommer og Kåre Birkeland med hvert sitt diplom.

FORSKNINGSPRISEN

Heder til diabetesforskere

Diabetesforbundets forskningspris ble delt ut under en høytidelig seremoni i Universitetets aula på Verdens diabetesdag 14. november.

Kåre I. Birkeland og Christine Sommer er årets vinnere av Diabetesforbundets forskningspris, for henholdsvis etablerte og yngre forskere. Sommer ble tildelt prisen for sin forskning på svangerskapsdiabetes, mens Kåre I. Birkeland ble hedret for sin lange og imponerende forskerkarriere som blant annet omfatter studier om diabetes type 2. TV-profilen Katarina Flatland, som selv har hatt diabetes type 1 siden 2013, ledet programmet.

Prisen ble utdelt for første gang i 2017. Siden 2018 har det også vært delt ut en pris for yngre forskere under 40 år, for å stimulere til rekruttering til forskning på dette feltet.

Diabetesforbundets forskningspris for yngre forskere ble i 2019 støttet av Astra Zeneca og Novo Nordisk.

HVA HAR VI GJORT?

Diabeteskonferansen 2019

25.–27. oktober samlet 280 tillitsvalgte seg på Clarion Hotel & Congress for påfyll av kunnskap, sosial omgang og ikke minst mat og drikke. Temaene spente seg fra genteknologi til mangfold, og fra medlemsvekst til munnhelse.

Helgen startet ved at forbundsleder Sverre Ur og nestleder Martine Hemstad Lyslid tente to lys. Ett for alvoret i et liv med diabetes, og ett for mulighetene og håpet om at framtiden kan være uten. Og apropos fremtid; parallelt med Diabeteskonferansen samlet den yngre delen av forbundet seg til Ungdomskonferansen med sin årlige generalforsamling. Mathilde Natlandsmyr fikk fornyet tillit som leder av Ungdiabetes Nasjonalt, og fikk med seg Katrine Mariell Karlsen som nestleder.

TALERØR OG VAKTBIKKJE

Diabeteskonferansen blåste i gang med en kavalkade over nasjonale samarbeidprosjekter fredag ettermiddag, hvor tillitsvalgte hadde en sentral rolle med påfølgende middag og munter passiar.

Kommunikasjonssjef Turid Spilling og økonomisjef Stian Burvald geleidet alle gjennom kavalkaden. Kampen for nytt teknisk utstyr var noe av det som ble løftet frem. Turid Spilling understreket forbundets rolle som talerør og vaktbikkje for medlemmene.

– På mange måter er det jo bare første omgang vi har vunnet. Vi har vært vaktbikkja og fulgt prosessen, men har fremdeles en viktig jobb å gjøre i forhold til å sikre at alle får det de skal ha, uavhengig av hvor i landet de bor og hvilket sykehus de tilhører, poengterte hun.

Under kavalkaden kunne Spilling og Burvald også avsløre en nyhet; nemlig den helt nye, individuelle veiledningstjenesten for Diabetesforbundets medlemmer.

Stian Burvald viste til tilbakemeldinger fra medlemmer som ønsker seg mer individuell veiledning for å

mestre sin diabetes. Det nye tilbudet gir medlemmer muligheten til å få individuell videoveiledning på diabetes.no.

WORKSHOPS OG VARIASJON

Tradisjonen tro starter lørdagen i treningssalen, der rundt 40 knallspreke tillitsvalgte brente av overskuddsenergi til drivende musikk og oppmuntrende lederskap. Så fordelte deltagerne seg på elleve ulike workshops og foredrag ut fra en variert meny. Rus og diabetes, aktivitet i laget, teknologiske hjelpemidler eller samarbeid i styret, var noe en kunne dukke ned i denne lørdagen. Det hele ble toppet med en treretters festmiddag før en la seg på lading.

HVERDAGSHELTER OG OKSEFILET

Søndagen samlet hele kontingenten seg i plenumsalen. Dagen startet med minst mulig innsats, men likevel noen gode minutter med lavterskel fysisk aktivitet sammen med Yngvar Andersen.

Kristian Furuseth, spesialist i allmenntilleggsmedisin, og Erik Søfteland, spesialist i endokrinologi, loset oss gjennom ulike myter og sannheter som en møter på i diabeteshverdagen. Så kunne endelig vår medisinske medarbeider Trond Geir Jenssen, med god hjelp fra Sverre Ur og Martine Hemstad Lyslid, avslutte helgen med det siste innen forskning og forbund.

Fem tillitsvalgte ble spesielt hedret under konferansen. Både Even Strand fra Trøndelag, Torhild Rø Tobiassen fra Mandal, Kirsti Pedersen i Ungdiabetes nasjonalt, Cecilie Roksvåg fra Kristiansund og Rita Harriet Halvorsen fra Harstad, fikk den gjeve Hverdagsheltprisen.

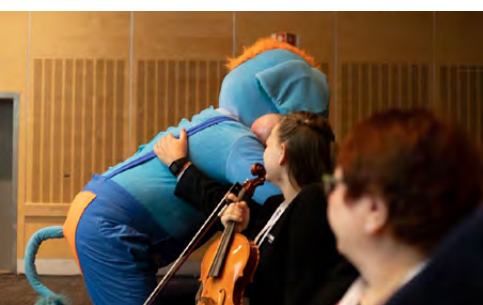
PLANER FOR DE MINSTE: Kommunikasjonssjef Turid G. Spilling og Insufanten på scenen under Diabetes-konferansen. Insufanten kunne fortelle om spennende planer for våre aller minste de kommende årene – blant annet skal han på Norgesturné.

KONFERANSETRIM: Fysisk aktivitet er bra for både kroppen og knoppen. Organisasjonsrådgiver Kristin Øygard inviterte til morgentrim.

VAKRE TONER: Mathilde Natlandsmyr, leder i Ungdiabetes, ga oss nydelige pauseinnslag på bratsj.

INSUFANTKLEM: Det var masse rom for nærhet og omfavnelse.

REFLEKSJON: Konferansen var godt tilrettelagt for både informasjon og refleksjon.

GOD STEMNING: Smil, latter og moro var selvsagt også programfestet.

FYSIKK I FOKUS: Generalsekretær Bjørnar Allgot og treningsmotivator Yngvar Andersen i munter knebøy.

FINN FORMEN

Motivasjonsgrupper

Diabetesforbundets motivasjonsgrupper handler om å skape de gode øyeblikkene sammen med andre, med fokus på trim, kosthold, motivasjon og erfaringsutveksling. Gruppene er åpne for alle, enten du har diabetes eller bare ønsker å motiveres til sunnere levevaner.

I 2019 har vi hatt hovedfokus på oppfølging av de eksisterende motivasjonsgruppene. Vi har reist rundt på besøk hvor vi har deltatt på aktiviteter, samt holdt foredrag om kosthold og fysisk aktivitet. Fjorårets mål om å øke fokus på kosthold i motivasjonsgruppene, har båret frukter. I løpet av 2019 har flere grupper gjennomført kostholdsopplegg som har inneholdt både foredrag og matlaging sammen. Dette håper vi videre vil vise de andre gruppene at det lar seg gjennomføre.

HOPPET OVER GRUPPELEDERKURS

Vi valgte å ikke arrangere et nytt gruppelederkurs i 2019, fordi vi ser at det å arrangere kurs hvert år er litt for ofte. Men vi planlegger et nytt kurs i 2020. Da vil det også arrangeres en samling for eksisterende gruppeledere, hvor tanken er at de skal få en arena til å utveksle erfaringer og inspirere hverandre til å videreutvikle sine motivasjonsgrupper.

OG LANDET TRYGT PÅ FYSISK FOSTRING

Diabetesforbundet jobber stadig med å synliggjøre fysisk aktivitet. Morgentrening og pausetricim har blitt et fast innslag på de fleste av våre nasjonale arrangementer. Verdens aktivitetsdag 10. mai ble også markert i 2019, denne gang sammen med Nittedal kommune. Igjen var det fokus på de psykiske helsegevinstene med fysisk aktivitet, under emneknaggen #lettitoppen.

#lettitoppen

Medlemsutvikling

Ved utgangen av 2019 hadde Diabetesforbundet 31.380 medlemmer. I løpet av året meldte 2331 nye medlemmer seg inn.

MEDLEMSTUR TIL TYSKLAND

- NY MEDLEMSFORDEL

8. februar 2019 dro Diabetesforbundets reisefølge på 24 personer fra Gardermoen til Schönefeld lufthavn under kyndig reiseledelse av Aller Travel. Målet var Dresden. En by i det tidligere Øst-Tyskland med en historie av storhet og rikdom som blant annet avspeiler seg i byens storslåtte arkitektur. Med noen unntak var Dresden et nytt bekjentskap for de aller fleste. I anledning forbundets 70-årsjubileum stod Figaros bryllup i Semperoper på reiseplanen. Flere i reisefølget trakk fram operaforestillingen som turens høydepunkt. Et annet høydepunkt for mange var fordelingen av å reise sammen med andre i samme situasjon, og som kjenner til diabetes.

- Her trenger jeg ikke å skjule at jeg har diabetes, var det en som sa. Praten gikk lett i gruppa og folk koste seg.

Vi har som tidligere også kunnet skilte med et frukttfat av andre relevante medlemsfordeler:

- Bladet Diabetes, og tidsskriftet Diabetesfag til helsepersonell
- Gunstig medlemsforsikring, spesialtilpasset deg med diabetes
- Juridisk rådgivning
- Tilbud på kurs og aktiviteter for barn og voksne med diabetes
- Støtte gjennom likepersoner og motivasjonsgrupper
- Medlemspris i nettbutikken vår
- Helsepersonell får rabatt på kurs og konferanser
- Rabatt hos blant annet Actic, Interoptik, Odontia, Roede AS og Stena Line

MARKEDSSTRATEGI

Diabetesforbundet lever av og for sine medlemmer. For å kunne få større politisk gjennomslagskraft og midler til å skape et enda bedre tilbud til alle som har diabetes, er det viktig å ha en solid medlemsmasse. Ved årsskiftet 2010 hadde Diabetesforbundet 41.543 medlemmer. Per desember 2019 var det 31.380 medlemmer. Dette gir et medlemsfratall på over 10.000 medlemmer. Målet er å oppnå medlemsøkning ved å utvikle en medlemsvekststrategi som baserer seg på behovene til alle som har diabetes. Strategien skal bidra til at arbeidet for medlemsvekst styres etter et felles mål for hele organisasjonen.

For å kunne identifisere behovene til eksisterende og potensielle medlemmer, har vi gjennomført både interne og eksterne spørreundersøkelser, i tillegg til dybdeintervjuer og spørreundersøkelser med personer som har diabetes. Denne kunnskapen skal vi bruke til å utvikle Diabetesforbundet til å bli en fremtidsrettet organisasjon som jobber i samsvar med medlemmenes behov og de strukturelle endringene i samfunnet.

Parallelt med arbeidet med ny markedsstrategi, har vi etablert en arbeidsgruppe for medlemsvekst. Gruppen består av medlemmer fra lokallagene, sentralstyret og sekretariatet. Så langt har gruppen kommet med viktige innspill til arbeidet med ny markedsstrategi. Når markedsstrategien er ferdig, vil gruppen se på konkrete tiltak som kan bidra til lokal medlemsvekst. Tiltakene vil ta utgangspunkt i de målgruppene markedsstrategien peker ut som viktige satsningsområder.

Målet er å ferdigstille den nye markedsstrategien i løpet av våren 2020.

Helse, miljø og sikkerhet

I 2019 hadde Diabetesforbundet 34 ansatte fordelt på 32,4 årsverk – 7 menn og 27 kvinner.

Totalt sykefravær per 31.12. 2019 var 5,73 %. Egenmelding utgjør 1,73 % og langtidssykemeldinger 4,00 %.

Det arbeides kontinuerlig med arbeidsmiljøet, både fysisk og sosialt. Samarbeidet med de ansattes tillitsvalgte er godt og strukturert. Diabetesforbundet er en inkluderende arbeidslivsbedrift (IA). Forbundets policy er at det skal råde full likestilling mellom kvinner og menn. Av forbundets 34 ansatte er 7 menn. Forbundets lønns- og ansettelsespolitikk likestiller kvinner og menn, og det er etter styrets opp-

fatning ikke behov for å planlegge eller iverksette tiltak når det gjelder likestilling eller forskjellsbehandling i bedriften.

Diabetesforbundets virksomhet forurenser i liten grad det ytre miljø, og det arbeides løpende med å redusere avfallsmengden, ha effektiv ressursutnyttelse og tilrettelegge for gjenbruk.